

SVARSKJEMA HØRING – KIRKEBRUKSPLAN FOR OSLO

Høringssvar sendes innen **1. november 2018** til kirkebruksplanoslo@kirken.no
Fristen kan utsettes til 15. november etter søknad.

Høringsinstans:	Sentrum og St. Hanshaugen sokn (SSH)
Kontaktperson:	Klaus Mittenzwei
Epost:	Klaus.mittenzwei@nibio.no
Telefon:	47408680

1. Målet med en plan for bruken av kirkene i Oslo er beskrevet i pkt. 1.1. Gi deres vurdering.				
Helt enig X	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

Gi deres vurderinger av styringsgruppens anbefalinger

2. Gamle Aker kirke er soknekirke i nåværende Sentrum og St. Hanshaugen sokn. Leieavtalen med Stiftelsen Diakonissehuset om Lovisenberg kirke fortsetter ved at Stiftelsen går inn med økonomiske midler i størrelsesorden et årsverk som skal benyttes til arbeid ut mot Lovisenberg kirkes geografiske nærmiljø. Lovisenberg kirke og menighetshus supplerer Gamle Aker kirke og menighetshus. Det arbeides videre med nytt navn på soknet. Jfr punkt 6.1.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer: Se samlet svar for spørsmål 2 & 3 under.				

3. Trefoldighetskirken tas ut som soknekirke i Sentrum og St. Hanshaugen sokn og blir en del av Domkirken sokn. Det forordnes gudstjenester i Trefoldighetskirken med en kompletterende profil til Domkirken. Domkirken sokn – med Trefoldighetskirken - opprettes som eget rettssubjekt med menighetsråd og sete i Fellesrådet. Domprosten gis - sammen med domkirkerådet – myndighet til å videreutvikle profilen i Trefoldighetskirken. Domprosten står i dialog med kirkevergen om de økonomiske og bygningsmessige rammebetingelsene. Jfr punkt 6.1.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer: Se samlet svar for spørsmål 2 & 3 under.				

4. Vestre Aker kirke er soknekirke i Bakkehaugen, Majorstuen og Vestre Aker sokn. Bakkehaugen kirke beholdes som kirke i soknet, der biskopen forordner én gudstjeneste i måneden. Noen av menighetens fellesaktiviteter – blant annet knyttet til barne-,				

ungdoms- og familiearbeid - legges til Bakkehaugen kirke etter en oppsatt plan. Fellesrådet leier ut ledig kapasitet.				
Majorstuen kirke leies ut i sin helhet. Jfr. Punkt 6.2.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

5. Paulus kirke er soknekirke i Paulus og Sofienberg sokn. Sofienberg kirke fristilles for utleie. Det forordnes ikke gudstjenester i Sofienberg kirke, men ikke-forordnede gudstjenester og annen menighetsaktivitet kan fortsatt finne sted i begrenset grad etter en oppsatt plan. Jfr. Punkt 6.3.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

6. Torshov kirke er soknekirke i Torshov og Lilleborg sokn. Etter at Torshov kirke er rehabilitert, fristilles Lilleborg kirke for utleie. Jfr. Punkt 6.3.3				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

7. Sagene kirke er soknekirke i Sagene og Iladalen sokn. Ila kirkeanlegg fungerer som soknets menighetslokale og kontorlokale. OBDR, KfiO og menighetsrådet inngår samarbeidsavtale om utleie og bruk av Ila kirke til bispedømmets særlige satsing på aldersgruppen 18-30 år, ved at Majorstua + flytter sin aktivitet til Ila kirke. Dette gjøres i samråd med menighetens aktiviteter. Jfr. Punkt 6. 3.4				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

8. Mortensrud kirke er soknekirke i Klemetsrud og Mortensrud sokn. Kapellet på Bjørndal representerer en kirkelig tilstedeværelse og kan benyttes som hverdagskirke. Klemetsrud kirke fristilles for utleie, men må være tilgjengelig for gravferder og enkelte andre kirkelige handlinger, blant annet ved at biskopen forordner noen særskilte gudstjenester i løpet av året. Kirkelig fellesråd står for utleie av ledig kapasitet. Jfr. 6.4.2				
Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

9. Høybråten og Stovner er soknekirker i Høybråten, Fossum og Stovner sokn. Fossum kirke fristilles for utleie for å etablere et diakonalt senter.

Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

10. Furuset er soknekirke i Ellingsrud og Furuset sokn. Ellingsrud kirkes status som soknekirke vil bli vurdert etter at kartleggingsarbeidet for Groruddalen prosti er fullført

Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

11. Haugerud er soknekirke i Haugerud og Østre Aker sokn. Østre Akers kirkes status som soknekirke vil bli vurdert etter at strategiarbeidet «Kirke i Hovinbyen» er avsluttet.

Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Hverken enig eller uenig
Kommentarer:				

12. Andre spørsmål eller kommentarer til styringsgruppen

Spørsmål/kommentarer:

Høringsuttalelse for spørsmål 2 & 3

I høringsdokumentet foreslår styringsgruppen for kirkebruksplan omfattende og konkrete endringer for det området som i dag utgjør Sentrum og St. Hanshaugen sokn. Kirkebruksplanen er derimot svært lite konkret på hvordan den foreslåtte soknedelingen skal gjennomføres i praksis. Det er eksempelvis uklart om omstillingsmidler stilles til disposisjon og hvordan stillinger skal fordeles mellom de to nye soknene. Det er også uklart hvilken rolle Trefoldighetskirken skal spille i det foreslåtte Domkirken sokn og hvordan fortsatt samarbeid er tenkt på tvers av nyetablerte soknegrenser.

På denne bakgrunn ser SSH seg på nåværende tidspunkt ikke i stand til å gi en klar anbefaling for, eller imot, forslagene i høringsdokumentet. Vi vil i det følgende derfor trekke fram ulike momenter som bør vektlegges i den videre prosessen og som krever nærmere utredning og avklaring før SSH kan ta stilling til en eventuell soknedeling.

I løpet av de siste fem årene har SSH vært gjennom en omfattende og krevende **omstillingsprosess**. Høringsdokumentet legger opp til at mye av det arbeidet MR, stab, ansatte og frivillige i SSH har lagt ned siden fusjonen for å skape et nytt og bærekraftig sokn nå skal reverseres. Vår erfaring er at gjennomføringen av fusjonen ble svært krevende fordi kirken har en kompleks struktur og fordi det ikke ble avsatt ekstra midler til å kunne få implementert organisasjonsendringen på en tilfredsstillende måte. Det forelå etter vår vurdering heller ikke en gjennomtenkt plan, det manglet en felles forståelse blant de involverte og det ble gjort noen uheldige personalpolitiske vedtak. I forbindelse med en eventuell ny omstillingsprosess vil det være viktig å ta lærdom av fusjonsprosessen fra 2013 og blant annet utarbeide en strategisk plan for området før en soknedeling eventuelt settes i verk.

Gamle Aker kirke skal revitaliseres som hovedkirke for et nytt sogn, med et videre bruksområde enn det kirken har hatt de siste årene. Samtidig er det uttrykt ønske om å få til en utvidet bruk som spesialkirke til kirkelige handlinger som dåp, bryllup og gravferd. Dette kan i utgangspunktet høres fornuftig ut. Høringsdokumentet sier imidlertid svært lite om hvordan disse utfordringene skal møtes. Kirken skal samtidig være «sognets hovedkirke». Det ligger noen åpenbare begrensninger i det å være Oslos eldste bygg, samtidig som vi ser muligheter til økt bruk av Gamle Aker. SSH mener det er viktig at det, i tillegg til kirkelig handlinger, også feires ordinære gudstjenester i kirken slik at kirken ikke bare blir en kirke «for de spesielt interesserte».

Vi mener det er svært positivt at Stiftelsen Diakonissehuset har varslet at den vil gå inn med økonomiske midler tilsvarende ett årsverk under forutsetning om videre bruk av **Lovisenberg kirke**. Det vil skape muligheter til en omfattende og tydelig innsats rettet til lokalbefolkningen i området og særlig barnefamilier. Det synes eksempelvis å være et stort potensial for slik aktivitet i området rundt Lindern.

I høringsdokumentet er **Trefoldighetskirken** foreslått å inngå i en ny Domkirken menighet, som selvstendig kirke med det som kalles en «kompletterende» profil i forhold til Domkirken. Høringsdokumentet sier relativt lite om hva en slik profil skal bestå i. SSH har over lengre tid jobbet med en ny profil og et tydelig mandat for Trefoldighetskirken, delvis

på bakgrunn av en byggetillatelse for lokaler i tilknytning kirken, delvis på bakgrunn av planene for det nye regjeringskvartalet og delvis for å finne en erstatning for det gudstjenestelivet som hadde sitt høydepunkt for 10 år siden og som nå trenger sårt fornyelse. Vi mener at man ved utformingen av en ny profil bør ta hensyn til (1) det stadige behovet for Værestedet og annen diakoni i kirken, (2) den store interessen for åpen kirke på dagtid – som så langt har vært krevende å følge opp tilfredsstillende fordi det mangler kontorplasser og ansatt nærvær i bygningen, (3) mulighetene, og interessen, for å ta Trefoldighetskirken mer aktivt i bruk for større kulturarrangementer, musikalske arrangementer og forskjellige former av scenekunst og installasjoner samt kirkerommets potensial i forbindelse med store folkekirkelige høytider og kirkelige handlinger. Nærheten til det nye Regjeringskvartalet (RKV) med tusenvis av arbeidsplasser gjør det også naturlig å tenke kommersiell virksomhet (f.eks. kaffe, restaurant) i tilknytning kirken. Det aller viktigste utgangspunktet for en videre diskusjon om Trefoldighetskirken er likevel kanskje kirkebygget selv – dets historie, beliggenhet og arkitektoniske kvaliteter. Vi mener det ligger store strategiske muligheter for Trefoldighetskirken i denne plasseringen – både i det konkrete byrommet og i byens symbolske vev. Arbeidet har møtt muntlig velvilje fra flere hold i kirken, men liten praktisk oppfølging. Vi mener at høringsdokumentet i for liten grad tar innover seg, og gir uttrykk for, det potensialet som ligger i kirken. SSH vil derfor ta et initiativ til å gjennomføre en idé-/arkitektkonkurranse om Trefoldighetskirken, gjerne i samarbeid med andre kirkelige instanser, for å løfte kirken og for å få inn ideer utenfra.

Vi mener videre at mandatet og den fremtidige profilen for Trefoldighetskirken fortjener en bred utredning og bør forankres hos viktige aktører både innenfor og utenfor kirken. Vårt synspunkt står i motsetning til høringsdokumentets forslag om å gi Domprosten og Domkirkerådet myndighet til å utvikle kirkens profil. Etter SSHs forståelse av prosessen vil det være MR i SSH som har ansvar for Trefoldighetskirken fram til en eventuell soknedeling. Etter en eventuell soknedeling vil det være opprettet et eget MR for det nye Domkirken sokn som da vil overta ansvaret for Trefoldighetskirken.

I tillegg til disse erfaringene, må vi innse at kirkens ressurser fortsatt vil reduseres. Kirkebruksplanen står i en lang tradisjon over forsøk på innsparinger og effektiviseringer og vil neppe være det siste i rekken i Oslo-kirkens historie. Vi har forståelse for Domkirkens ønske om å være eget rettssubjekt og at dette vil kunne oppnås ved å integrere Trefoldighetskirken i et Domkirken sokn. Vi er også enige i at **dagens organisering** av soknet SSH ikke er tilfredsstillende for hverken SSH eller Domkirken. MR i SSH er juridisk ansvarlig for Domkirkens virksomhet og økonomi, mens den i praksis forvaltes av et Domkirkeråd oppnevnt av kirkens ledelse. Dette skillet fungerer bra etter hensikten i dag, men er ikke bærekraftig på sikt. I tillegg til å konkretisere konsekvensene av forslaget om en soknedeling, savner SSH i kirkebruksplanen en gjennomgang av alternative modeller som sikrer Domkirkens juridiske og økonomiske selvstendighet innenfor dagens løsning.

En soknedeling vil redusere **staben på St. Hanshaugen** og gjøre den mindre robust – det er det motsatte av det kirken i Oslo har hatt som strategisk målsetting i lang tid og virkeliggjort gjennom sammenslåing av sokn. Staben i SSH har i dag aktivitet og oppgaver knyttet til flere kirker i soknet ut fra formålet med fusjonen i 2013 om å lage et enhetlig sokn. Det er derfor ikke uten videre enkelt å skille stab og ressurser i forhold til der de kom fra ved fusjonstidspunktet. En slik prosess er likevel mulig, men svært krevende dersom det ikke

tilføres omstillingsmidler. Vi viser til høringsvaret fra de menighetsansatte i SSH som uttaler: «Vi ønsker uansett en klargjøring for hvilke stillinger som skal hvor, hvordan disse skal finansieres og hvilke kontorplasser disse stillingene vil ha. Dette må det være en klar strategi for, slik at de ansatte skal kunne ivaretas på en best mulig måte.»

Videre vil en soknedeling gjøre samarbeidet mellom de to områdene Sentrum og St. Hanshaugen vanskeligere. Virksomheten som utgår av Trefoldighetskirken, finansieres i stor grad av Trefoldighetslegatet. Legatets midler dekker imidlertid ikke alle utgifter. Det betyr at inntekter generert i andre deler av soknet bidrar i dag til å finansiere virksomhet i Trefoldighetskirken. Den største inntektskilden i SSH er utleieinntekter fra **Gamle Akers menighetshus** i Geitmyrsveien 7d (G7d). MR har ikke behov for egne lokaler i G7d og utreder for tiden muligheter for å øke inntektene. MR anser det som lite sannsynlig at et fremtidig St. Hanshaugen sokn vil bidra økonomisk til en videre utvikling av Trefoldighetskirken dersom den blir liggende i et annet sokn.